

Голові спеціалізованої вченої ради К 35.052.24
у Національному університеті «Львівська політехніка»
д. пед. н., професору Мукан Н. В.

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата педагогічних наук, викладача кафедри іноземних мов Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького **Руденко Іванни Анатоліївни** на дисертаційне дослідження **Іваницької Оксани Степанівни «Розвиток тьюторства у закладах вищої освіти Німеччини»**, представлене на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 *Загальна педагогіка та історія педагогіки*

Актуальність теми дослідження зумовлена змінами у вищій освіті продиктованими тенденціями міжнародного освітнього простору, вимогами ринку освітніх послуг, затребуваністю висококваліфікованих фахівців, здатних відповідати викликам та попиту міжнародного ринку праці. Сьогодні важливо враховувати різноманітні фактори соціального, економічного, культурного характеру, що мають вплив на прийняття управлінських рішень щодо організації активного, конструктивного освітнього процесу в студентоцентрованому академічному середовищі.

Інститут тьюторства як один із важливих компонентів освітнього процесу в провідних університетах світу забезпечує можливості для досягнення освітніх і професійних цілей здобувачами вищої освіти. У цьому контексті науковий інтерес становить досвід Німеччини, де університети здійснюють підготовку фахівців, знання, вміння і навички яких відповідають викликам сьогодення, а система вищої освіти здобула світове визнання через гарантування її якості та гармонійне поєднання національних традицій та світових освітніх тенденцій.

Дисертантка у своєму науковому пошуку обґрунтовує доцільність вивчення та аналізу реалізації тьюторства у закладах вищої освіти Німеччини. З урахуванням вище зазначеного актуальність дослідження не викликає сумнівів та заперечень.

Тема дисертації відповідає науковому напрямку кафедри педагогіки та інноваційної освіти Інституту права, психології та інноваційної освіти

Національного університету «Львівська політехніка» «Теоретико-методичні засади професійного розвитку особистості».

Дисертаційне дослідження виконано в межах науково-дослідної роботи «Теоретико-методичні засади професійного розвитку особистості в умовах євроінтеграційних процесів» (номер державної реєстрації 0116U004108).

Основні положення та результати дисертації відображено у 15-ти працях (з них 13 – одноосібні): 1 колективна монографія; 5 статей у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у періодичному виданні іншої держави; 7 – у збірниках наукових праць і матеріалів конференцій; 1 дидактичні матеріали.

Дисертанткою *вперше виявлено* особливості розвитку тьюторства в умовах вищої освіти Німеччини (створення організацій, спілок, фондів з розвитку тьюторства на національному та міжнародному рівнях; підготовка тьюторів та їхня сертифікація; інтенсифікація наукових досліджень з проблем тьюторства; опублікування результатів наукових студій у провідних педагогічних виданнях; розробка нормативно-правової документації на національному та інституційному рівнях, що відображає основні положення і принципи розвитку й реалізації тьюторства в умовах вищої школи; розвиток форм і методів, а також навчально-методичного забезпечення тьюторства); *висвітлено* тьюторство як науково-педагогічну проблему, що охоплює соціальний, особистісний, когнітивний, знаннєвий вимір навчання, в основу якого покладено теорії, концепції, підходи педагогіки, психології, менеджменту; *виконано аналіз* розвитку тьюторства у закладах вищої освіти Німеччини у міжнародному та національному контексті, що формується під впливом тенденцій інтернаціоналізації вищої освіти, централізації та децентралізації в управлінні вищою освітою, розвитку системи забезпечення якості вищої освіти, глобалізації та регіоналізації вищої освіти, дестрадиціоналізації вищої освіти; *досліджено* специфіку реалізації тьюторства на інституційному рівні у Німеччині, що відображена в розробці стратегії розвитку тьюторства в університеті; організації роботи структурного підрозділу з розвитку тьюторства; налагодженні співпраці студент-тьютор-викладач; підготовці та неперервному професійному розвитку тьюторів і науково-педагогічних працівників; *окреслено* можливості використання конструктивних ідей та досвіду розвитку тьюторства у Німеччині в умовах університетської освіти України.

Уточнено зміст понять «тьюторство», «тьютор», «тьюторіал».

Подальшого розвитку набули положення про організацію тьюторства та використання його потенціалу з метою забезпечення якості освітніх послуг та підвищення успішності здобувачів вищої освіти.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що його матеріали, обґрунтовані теоретичні положення про організацію тьюторства у закладі вищої освіти, підготовку тьюторів, налагодження співпраці «студент-

тьютор-викладач», провідні поняття, джерельна база та база даних можуть бути використані науковцями у процесі виконання подальших порівняльно-педагогічних розвідок; управлінцями в галузі вищої освіти з метою розробки цілісної стратегії розвитку тьюторства в Україні; науково-педагогічними працівниками закладів вищої освіти України, громадськими організаціями, студентськими спілками з метою формування та розвитку продуктивного академічного середовища університету, в основу якого покладено ідеї студентоцентризму.

У першому розділі «Тьюторство як науково-педагогічна проблема» висвітлюється специфіка трактування основних понять та категорій дослідження, а також результати аналізу історіографії проблеми дослідження. Виявлено відмінність у тлумаченні понять «тьюторство» та «менторство», які часто розглядаються у синонімічному ряду. Подано коротку характеристику системи вищої освіти Німеччини та виокремлено децентралізацію як одну із ознак системи управління її розвитком.

Висвітлено теоретичні основи тьюторства, що має низку переваг, а також визначено принципи, на яких ґрунтується реалізація тьюторства в академічному середовищі вищої школи Німеччини.

У другому розділі «Розвиток тьюторства у міжнародному та національному контекстах» виконано аналіз розвитку тьюторства у контексті міжнародного освітнього простору та розглянуто специфіку національного виміру тьюторства на прикладі закладів вищої освіти Німеччини.

У третьому розділі «Реалізація тьюторства у Німеччині: інституційний рівень» охарактеризовано специфіку реалізації тьюторства в університетах Німеччини, а також представлено результати аналізу сучасного стану розвитку тьюторства в Україні та можливості використання конструктивних ідей і досвіду Німеччини у вітчизняному просторі вищої освіти.

Дисертація чітко структурована. Відповідно до вимог вона вміщує анотації, ключові слова, вступ, три розділи, висновки до розділів, список використаних джерел, додатки. Зміст представленої роботи відповідає основним завданням дослідження.

Результати роботи отримали належну апробацію. Автореферат дисертації відображає основний її зміст.

На наш погляд, важливо виокремити позитивний вплив співпраці дисертантки з представниками німецьких закладів вищої освіти, що відображено в низці інтерв'ю, які представлені в додатках. У цьому контексті, варто зазначити важливість апробації дослідження дисертанткою та її колегою з Університету прикладних наук м. Гіссен в Національному університеті «Львівська політехніка», що свідчить не тільки про теоретичне значення дослідження, але й про його практичну значущість.

Позитивно оцінюючи наукове й практичне значення отриманих дисертанткою результатів, слід виокремити певні дискусійні положення та зауваження, а також висловити окремі побажання:

1. У першому розділі дисертантка висвітлює результати аналізу науково-педагогічної літератури, присвяченої проблемі становлення і розвитку тьюторства у міжнародному освітньому просторі. Однак, напрацювання вітчизняних науковців представлені досить скромно. На наш погляд, дисертація суттєво виграла б, якби дисертантка ширше представила результати наукових досліджень українських науковців у галузі розвитку та реалізації тьюторства.
2. Без сумніву, досвід університетів Німеччини є цікавим, тому вважаємо, що більш ґрунтовного аналізу заслуговує система відбору здобувачів освіти, які виявили бажання стати тьюторами.
3. На нашу думку, доцільно було б детальніше охарактеризувати співпрацю між тьюторами та викладачами у закладах вищої освіти Німеччини, адже, як зазначає сама авторка, ставлення науково-педагогічних працівників до інституту тьюторства не є однозначним.
4. Заслуговують на увагу подані у розділі 3 рекомендації, зокрема й для управлінців у галузі освіти. Проте, варто було б представити також модель заохочення тьюторів до ведення тьюторської діяльності.
5. Робота не позбавлена окремих технічних огріхів, деякі додатки подані мовою оригіналу, що утруднює їх сприйняття для академічної спільноти України.

Висловлені зауваження і дискусійні питання не заперечують позитивної оцінки наукового рівня дисертаційної роботи.

Загальний висновок

Отже, рецензоване дисертаційне дослідження на тему «Розвиток тьюторства у закладах вищої освіти Німеччини» є самостійним завершеним, цілісним дослідженням актуальної проблеми у галузі загальної педагогіки та історії педагогіки.

Визначена мета й сформульовані завдання дослідження розв'язані глибоко та доказово. Основні результати дослідження знайшли відображення у 15 працях.

Виклад дисертаційного матеріалу вирізняється логічністю, послідовністю, науковою обґрунтованістю положень. Автореферат підготовлено відповідно до чинних вимог, його зміст відображає структуру, основні положення, результати та висновки дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота, її актуальність, зміст, обсяг та наукова новизна, теоретична та практична значущість, обґрунтованість наукових положень, вірогідність висновків, використані методи дослідження, якість оформлення та повнота викладу повністю відповідають вимогам МОН України до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук і «Порядку

присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567 зі змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18.08.2015 р. № 656.

Авторка дисертації Іваницька Оксана Степанівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 *Загальна педагогіка та історія педагогіки*.

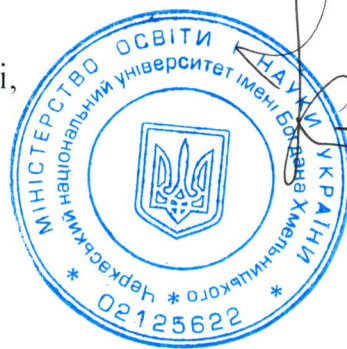
Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри іноземних мов
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького

І. А. Руденко

Підпис І. А. Руденко засвідчую:

Проректор з наукової,
інноваційної та
міжнародної діяльності,
професор

С. В. Корновенко